

بررسی قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور: بخش فرهنگ و هنر

حامد سهرابی، محمدامین قاسمی پیربلوطی

چکیده

مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۲۱۶,۳۲۰,۰۰۰ میلیون ریال بود که در قانون ۱۴۰۴ حدود ۱/۲ همت کاهش پیدا کرده و به ۲۰۳,۹۹۶,۳۸۷ میلیون ریال تقلیل یافته است. به رغم افزایش اعتبار این بخش نسبت به قانون سال ۱۴۰۳، سهم آن از سرجمع اعتبارات فرهنگ از حدود ۳۰ درصد به ۱۵/۶ درصد در قانون بودجه ۱۴۰۴ کاهش یافته است. عمده کاهش اعتبارات این بخش، مربوط به انتقال اعتباری معادل ۵۰ همت از منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها (جدول ۱۴) به جدول ۱۰-ج-مصارف استانی از لایحه به قانون بودجه ۱۴۰۴ است و بخش دیگر آن به کاهش اعتبارات برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی موضوع تبصره «۸» بند «ب» ماده (۷۶) برنامه پنج‌ساله هفتم مرتبط با جدول ۱۲ قانون بودجه ۱۴۰۴ بازمی‌گردد.

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات گزارش

دفتر مطالعات آموزش و فرهنگ
گروه فرهنگ عمومی، هنر و
صنایع خلاق

نوع گزارش:

- طرح یا لایحه
- نظارتی
- راهبردی
- پیش‌نویس قانونی

شماره مسلسل:

۲۷۰۲۰۸۷۰

تاریخ شروع مطالعه:

۱۴۰۴/۰۱/۱۷

تاریخ انتشار:

۱۴۰۴/۰۵/۱۳

در قانون بودجه سال ۱۴۰۴، دستگاه‌هایی که عمده اعتبارات آنها ذیل برنامه‌های مرتبط با «امور تفریح، فرهنگ و مذهب» تعریف می‌شوند، به‌عنوان دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در نظر گرفته شده‌اند. لذا ۱۲ ردیف دستگاهی که زیرمجموعه دستگاه‌های اصلی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و سازمان تبلیغات اسلامی قرار دارند مورد بررسی قرار می‌گیرند.

نکته قابل توجه اینکه در جدول (۷-ب) از جداول تفصیلی مشتمل بر ارقام بخش دوم قانون بودجه سال ۱۴۰۴ تعداد دستگاه‌های اجرایی که ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی و سازمان تبلیغات اسلامی قرار گرفته، به ترتیب ۱۵، ۶ و ۱۴ دستگاه است که با توجه به مأموریت‌های این زیرمجموعه‌ها و موضوع این گزارش، همه آنها مورد بررسی قرار نگرفتند و صرفاً دستگاه‌هایی که مأموریت آنها به بخش فرهنگ و هنر مربوط است در این گزارش لحاظ شده‌اند. لذا همانند قانون بودجه سال ۱۴۰۳، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (با شماره طبقه‌بندی ۱۱۴۰۰۰) به‌عنوان دستگاه سیاستگذار یا اصلی برای ۷ دستگاه اجرایی و شورای عالی انقلاب فرهنگی (با شماره طبقه‌بندی ۱۱۳۶۰۰) برای پنج دستگاه اجرایی بخش فرهنگ و هنر معرفی شده‌اند. در کنار این دستگاه‌ها حوزه هنری انقلاب اسلامی (با شماره طبقه‌بندی ۱۱۵۶۰۰) ذیل سازمان تبلیغات اسلامی دستگاه ذیل بخش فرهنگ و هنر را در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ شکل می‌دهند.

جدول ۱. اعتبارات هزینه‌های و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ (مبتنی بر جدول ۷-ب قانون بودجه)

جمع دستگاه اصلی	جمع کل	تملك دارایی سرمایه‌ای				هزینه‌ای				عنوان دستگاه اصلی / اجرایی	شماره طبقه‌بندی	دستگاه اصلی
		مصوب سال ۱۴۰۴				مصوب سال ۱۴۰۴						
		جمع	اختصاصی	متفرقه	عمومی	جمع	اختصاصی	متفرقه	عمومی			
۱۲۸,۰۲۵,۴۷۳	۹,۰۹۹,۴۰۰	۱,۶۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱,۶۰۰,۰۰۰	۷,۴۹۹,۴۰۰	۵۹۹,۴۰۰	۰	۶,۹۰۰,۰۰۰	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	۱۰۱۱۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
	۷۰,۹۲۸,۰۷۳	۲۰,۳۶۸,۰۷۳	۰	۰	۲۰,۳۶۸,۰۷۳	۵۰,۵۶۰,۰۰۰	۲۶۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۴۸,۳۰۰,۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۱۴۰۰۰	
	۲۰,۰۵۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۰	۰	۴۰۰,۰۰۰	۱۹,۶۵۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۹,۵۵۰,۰۰۰	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۱۱۴۰۲۸	
	۸,۴۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۸,۴۰۰,۰۰۰	۰	۰	۸,۴۰۰,۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات (مؤسسه اطلاعات، مؤسسه مطبوعاتی کیهان و مؤسسه فرهنگی هنری خراسان هریک ۱۵۰ میلیارد ریال)	۱۱۴۰۴۶	
	۷,۰۸۶,۰۰۰	۳۰۶,۰۰۰	۰	۰	۳۰۶,۰۰۰	۶,۷۸۰,۰۰۰	۰	۰	۶,۷۸۰,۰۰۰	سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری	۱۱۴۰۹۲	
	۱,۰۰۷,۰۰۰	۲۲,۰۰۰	۰	۰	۲۲,۰۰۰	۹۸۵,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۰	۹۵۵,۰۰۰	بنیاد سعدی	۱۱۴۳۲۰	
	۱۱,۴۵۵,۰۰۰	۱,۰۳۵,۰۰۰	۰	۰	۱,۰۳۵,۰۰۰	۱۰,۴۲۰,۰۰۰	۰	۰	۱۰,۴۲۰,۰۰۰	نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	۱۱۵۸۰۰	
۶,۷۶۵,۷۴۴	۱,۹۸۸,۴۵۳	۶۸,۸۵۵	۰	۰	۶۸,۸۵۵	۱,۹۱۹,۵۹۸	۱۲۰,۰۰۰	۰	۱,۷۹۹,۵۹۸	فرهنگستان زبان و ادب فارسی	۱۰۱۰۲۲	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
	۹۰۷,۰۷۶	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۸۰۷,۰۷۶	۴۰,۰۰۰	۰	۷۶۷,۰۷۶	بنیاد ایران‌شناسی	۱۰۱۰۲۸	
	۱,۱۵۹,۸۱۵	۸۹,۷۲۳	۰	۰	۸۹,۷۲۳	۱,۰۷۰,۰۹۲	۱۵,۰۰۰	۰	۱,۰۵۵,۰۹۲	فرهنگستان هنر	۱۰۱۰۳۳	
	۲,۶۱۰,۴۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۲,۴۱۰,۴۰۰	۴۰۰	۰	۲,۴۱۰,۰۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۱۳۶۰۰	
	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	خانه ملی گفت‌وگوی آزاد	۱۱۳۶۰۱	
۱۴,۳۱۴,۰۰۰	۱۴,۳۱۴,۰۰۰	۱,۲۱۴,۰۰۰	۰	۰	۱,۲۱۴,۰۰۰	۱۳,۱۰۰,۰۰۰	۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۱,۱۰۰,۰۰۰	حوزه هنری انقلاب اسلامی	۱۱۵۶۰۰	سازمان تبلیغات اسلامی
۱۴۹,۱۰۵,۲۱۷	۲۵,۴۰۳,۶۵۱	۰	۰	۲۵,۴۰۳,۶۵۱	۱۲۳,۷۰۱,۵۶۶	۱,۰۶۴,۸۰۰	۴,۱۰۰,۰۰۰	۱۱۸,۵۳۶,۷۶۶	جمع کل			

در خصوص اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۴، لازم به ذکر است که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با ۷۰,۹۲۸,۰۷۳ میلیون ریال (حدود ۷ همت) به‌تنهایی و با اضافه کردن اعتبارات ردیف مستقل حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات و سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری که در مجموع حدود ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۱/۵ همت) می‌شود، اعتباری حدود ۸۵,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (۸/۵ همت) برخوردار است و بعد از آن سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با ۲۰,۰۵۰,۰۰۰ میلیون ریال، (حدود ۲ همت) و حوزه هنری با ۱۴,۳۱۴,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۱/۴ همت) قرار دارند. گفتنی است که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به‌عنوان دستگاه اصلی (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به‌همراه ۶ زیرمجموعه بخش فرهنگ و هنر) نیز با اعتباری معادل ۱۲۸,۰۲۵,۴۷۳ میلیون ریال (حدود ۱۲/۸ همت)، بالاترین میزان را به خود اختصاص داده و بعد از آن حوزه هنری و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (دبیرخانه به‌همراه چهار زیرمجموعه بخش فرهنگ و هنر) به‌ترتیب با اعتباری معادل ۱۴,۳۱۴,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۱/۴ همت) و ۶,۷۴۵,۷۴۴ میلیون ریال (حدود ۶۷۰ میلیارد تومان) قرار دارند. در مجموع مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر، اعتباری معادل ۱۴۹,۱۰۵,۲۱۷ میلیون ریال (حدود ۱۵ همت) را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۲. برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ [۱]
(مبتنی بر جدول ۹ قانون بودجه) (مبالغ به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع كل
اعتبارات متمرکز درآمد- هزینه				
۴۰-۵۳۰۰۰۰	اعتبارات درآمد واردات محصولات فرهنگی و اسباب‌بازی	۲,۰۰۰,۰۰۰	۰	۲,۰۰۰,۰۰۰
اعتبار ردیف‌های موردی (موقت)				
۳۱-۵۵۰۰۰۰	احداث یادمان مشاهیر و مفاخر	۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۳۶-۵۵۰۰۰۰	تهیه نقشه مهندسی فرهنگی کشور و کمک به مؤسسات فرهنگی مردمی	۷,۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۸,۰۰۰,۰۰۰
۶۱-۵۵۰۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی- کمک به مؤسسه هنرمندان پیشکسوت	۳۴۰,۰۰۰	۰	۳۴۰,۰۰۰
۱۰۲-۵۵۰۰۰۰	حمایت از طرح‌های پیشرو فرهنگی و توسعه علوم انسانی و بزرگداشت مفاخر ذی‌ربط	۳۴۰,۰۰۰	۰	۳۴۰,۰۰۰
	مجموع	۱۰,۱۸۰,۰۰۰	۱۰,۵۰۰,۰۰۰	۲۰,۶۸۰,۰۰۰

برآورد مجموع اعتبارات ردیف‌های متفرقه دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر که مبتنی بر جدول ۹ قانون بودجه سال ۱۴۰۴ است اعم از اعتبارات متمرکز درآمد- هزینه و اعتبار ردیف‌های موردی (موقت) معادل ۲۰,۶۸۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲ همت) تصویب شده است.

جدول ۳. برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی موضوع تبصره «۸» بند «ب» ماده (۷۶) برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ (مبتنی بر جدول ۱۲ قانون بودجه) [۱]

برنامه‌های اجرایی	برنامه هفتم	حوزه بند «ث» تبصره «۸»	میلیون ریال
برنامه اجرایی ۱: اعتلای سبک زندگی ایرانی-اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر			
۱. حمایت و پشتیبانی از مردمی‌سازی فرهنگ	ماده (۷۵) - د	قرآنی ترویج فرهنگ ایثار و شهادت نمایشی مطبوعاتی رسانه‌ای نوین تولید محتوای فاخر فرهنگی در فضای مجازی تحکیم خانواده	۱۵,۰۲۲,۱۷۰
۲. ترویج فرهنگ ایثار و شهادت	ماده (۷۵) - ج		۲,۵۴۰,۰۰۰
۳. حمایت از صنعت و تولیدات پویانمایی و بازی‌های رایانه‌ای	ماده‌های (۷۴ و ۷۶)		۲,۴۸۲,۱۷۰
۴. تولید فیلم سینمایی فاخر و ارزشمند در موضوعات تاریخی، دفاع مقدس، جبهه مقاومت و سبک زندگی ایرانی-اسلامی	ماده (۷۴)		۳,۷۰۰,۰۰۰
۵. راه‌اندازی سامانه رصد، پایش و سنجش مستمر شاخص‌های فرهنگ عمومی، سبک زندگی مردم، مرجعیت رسانه‌ای	ماده (۷۵) - ب		۶,۰۰۰,۰۰۰
۶. بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور	ماده (۷۵) - الف		۲۵۰,۰۰۰
برنامه اجرایی ۴: راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی			
۱. اقدامات تبلیغی و روشنگرانه در مورد نقش فعال بانوان در ایران و جوامع اسلامی	ماده (۸۰) - تبصره «۲»	نمایشی تولید محتوای فاخر فرهنگی در فضای مجازی	۱۳,۱۰۰,۰۰۰
۲. اجرایی‌سازی سند فعالیت‌های فرهنگی بین‌الملل	-		۱,۲۰۰,۰۰۰
مجموع			
			۲۸,۱۲۲,۱۷۰

همان‌طور که در جدول ۳ این گزارش مشاهده می‌شود، مطابق مندرجات جدول ۱۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۴، ذیل برنامه اجرایی ۱ با عنوان اعتلای سبک زندگی ایرانی-اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر و برنامه اجرایی ۴ با عنوان راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی، در مجموع، اعتباری معادل ۲۸,۱۲۲,۱۷۰ میلیون ریال (حدود ۲/۸ همت) در نظر گرفته شده است.

جدول ۴. توزیع اعتبارات بندهای «۹» و «۱۰» (جدول ۱۴ موضوع مصارف هدفمندسازی یارانه‌ها) [۱] (مبالغ به میلیون ریال)

ردیف	جایگاه در قانون برنامه هفتم		عنوان	مبلغ ۱۴۰۴
	ماده	بند / جز		
الف)	اعتبارات حمایت از تولید و اشتغال در اجرای تکالیف برنامه هفتم موضوع ماده (۸) قانون هدفمندی یارانه‌ها بند «۹» جدول ۱۴			۶,۰۸۹,۰۰۰
۹	(۷۴)	-	اعتلای سبک زندگی ایرانی-اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر	۴,۳۲۴,۰۰۰
	(۷۶)	«پ»		
۱۲	(۸۰)	بند «ب» تبصره «۲»	راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی	۲۹۴,۰۰۰
۲۰	(۶۴)	-	توسعه و ارتقای دانش اقتصاد رقومی و رشته‌های پویانمایی	۱,۴۷۱,۰۰۰
	(۷۴)	-		

همان‌طور که در جدول ۴ این گزارش مشاهده می‌شود، مطابق مندرجات جدول ۱۴ قانون بودجه سال ۱۴۰۴، از منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، سه ردیف ۹، ۱۲ و ۲۰ با عناوین اعتلای سبک زندگی ایرانی-اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر، راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی و توسعه و ارتقای دانش اقتصاد رقومی و رشته‌های پویانمایی، اعتباری معادل ۶,۰۸۹,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۶۰۰ میلیارد تومان) در نظر گرفته شده است.

جدول ۵ مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در جداول قسمت دوم قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ [۱] و [۲] (میلیون ریال)

ردیف	عنوان	مصوب قانون بودجه ۱۴۰۳	قانون بودجه ۱۴۰۴	درصد رشد
۱	اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (جدول ۷)	۹۸,۴۷۰,۳۶۴	۱۴۹,۱۰۵,۲۱۷	+۵۱,۴۲
۲	اعتبارات ردیف‌های متفرقه (جدول ۹) ^۱	۱۴,۸۰۰,۰۰۰	۲۰,۶۸۰,۰۰۰	۳۹,۷
۳	برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی با محوریت هزینه‌کرد یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی (جدول ۱۲)	۸۸,۶۵۰,۰۰۰	۲۸,۱۲۲,۱۷۰	-۶۸,۰۲
۴	منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها (جدول ۱۴)	-	۶,۰۸۹,۰۰۰	-
	مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر	۲۰۱,۹۲۰,۳۶۴	۲۰۳,۹۹۶,۳۸۷	۱,۰۲

در توضیح جدول فوق، اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (جدول ۷ قانون بودجه) بخش فرهنگ و هنر، مصوب بودجه سال ۱۴۰۳ معادل ۹۸,۴۷۰,۳۶۴ میلیون ریال (حدود ۱۰ همت) و در قانون بودجه ۱۴۰۴ در حدود ۱۴۹,۱۰۵,۲۱۷ میلیون ریال (حدود ۱۵ همت) بوده که رشدی حدود ۵۱ درصدی را داشته است. لازم به ذکر است؛ اعتبارات این بخش در قانون بودجه به نسبت لایحه بودجه ۱۴۰۴، حدود ۷۳۰ میلیارد تومان افزایش داشته است. همچنین اعتبارات ردیف‌های متفرقه (جدول ۹) بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه ۱۴۰۳ معادل ۱۴,۸۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۱,۵ همت) و در قانون بودجه ۱۴۰۴ معادل ۲۰,۶۸۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲ همت) است که بدون تغییر نسبت به لایحه، به تصویب رسیده است؛ اما در خصوص برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی با محوریت هزینه‌کرد یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی (جدول ۱۲ قانون بودجه) در بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه ۱۴۰۳ معادل ۸۸,۶۵۰,۰۰۰ میلیون ریال^۲ (حدود ۸,۸ همت) و در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۲۸,۱۲۲,۱۷۰ میلیون ریال (حدود ۲,۸ همت) بوده که حدود ۶۸ درصد کاهش داشته است. لازم به ذکر است؛ این اعتبار در قانون بودجه ۱۴۰۴ به نسبت لایحه ۵۰۰ میلیارد تومان کاهش داشته است.

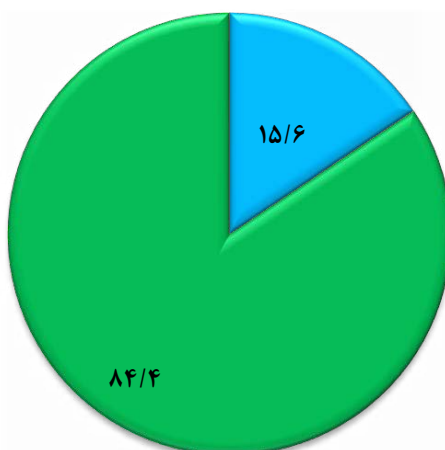
در نهایت منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها (جدول ۱۴ قانون بودجه) در بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ اعتباری نداشته و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۲۰,۷۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲ همت) بوده است که این ردیف در قانون بودجه ۱۴۰۴، کاهش ۱/۴ همتی داشته و به مبلغی معادل ۶,۰۸۹,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۰,۶ همت) رسیده که عمده کاهش اعتبار بخش فرهنگ و هنر مربوط به این ردیف است. به دنبال این کاهش اعتبار، مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در جداول قسمت دوم قانون بودجه سال ۱۴۰۴، اعتباری معادل ۲۰۳,۹۹۶,۳۸۷ میلیون ریال (حدود ۲۰ همت) شده که نسبت به لایحه پیشنهادی حدود ۱/۲ همت کاهش پیدا کرده است. لازم به توضیح است که این کاهش محسوس اعتبارات بخش فرهنگ و هنر به جابه‌جایی اعتباری معادل ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (۵۰ همت) از ردیف الف) منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمندی یارانه‌ها- بند «۹» جدول شماره (۱۴) به جدول شماره ۱۰- ج- مصارف استانی در سال ۱۴۰۴ برمی‌گردد که در این جدول اعتباری معادل ۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (۳۶ همت) در ستون «زیرساخت‌های انرژی، ایجاد نیروگاه‌های خورشیدی در دانشگاه‌ها و طرح‌های آبخیزداری و احیای قنوات» و اعتباری معادل ۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (۱۴ همت) در ستون «اعتبارات مربوط به حساب بهینه‌سازی مصرف انرژی مندرج در جدول شماره (۸) مالی» اختصاص پیدا کرده است.

۱. شامل ردیف‌های ۳۴-۵۵,۰۰۰-۳۹ و ۵۵,۰۰۰-۵۵-۵۵,۰۰۰.

۲. در اینجا باید به این نکته مهم اشاره کرد که با توجه به اصلاحیه بند «ب» تبصره «۸» قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور که در مردادماه همان سال صورت گرفت، سرجمع اعتبارات این موضوع از ۳۶ همت به حدود ۹ همت کاهش یافت و این اصلاحیه در جدول ۱۲ منظور نشد.

شکل ۱. نمودار سهم بخش فرهنگ و هنر از برآورد کل بودجه فرهنگی در بودجه سال ۱۴۰۴ (درصد)

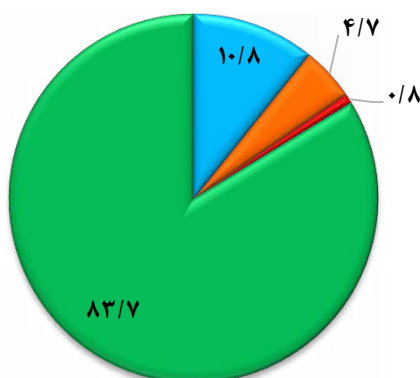

■ بخش‌های دیگر فرهنگی ■ فرهنگ و هنر

مأخذ: نگارندگان.

با توجه به مصارف بودجه عمومی دولت در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ که معادل ۵۳,۸۴۴,۵۵۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۵۴۰۰ همت) برآورد شده، سهم اعتبارات بخش فرهنگ و هنر نسبت به منابع بودجه عمومی دولت حدود ۰/۳۸ درصد است. سهم بودجه بخش فرهنگ و هنر ۲۰۳,۹۹۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲۰ همت) از برآورد کل بودجه فرهنگی کشور^۱ ۱,۳۰۴,۹۷۰,۱۳۰ میلیون ریال (حدود ۱۳۰ همت) در قانون بودجه ۱۴۰۴، حدود ۱۵/۶ درصد است.

شکل ۲. نمودار سهم کلی سه دستگاه اصلی بخش فرهنگ و هنر از کل بودجه فرهنگی در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ (برحسب درصد)

■ سازمان تبلیغات اسلامی ■ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
■ دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی ■ دستگاه‌های فرهنگی دیگر

مأخذ: همان.

بررسی سهم کلی سه دستگاه اصلی بخش فرهنگ و هنر از کل بودجه فرهنگی برآورد شده کشور ۱,۳۰۴,۹۷۰,۱۳۰ میلیون ریال (حدود ۱۳۰ همت) در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی حدود ۱۰/۸ درصد، سازمان تبلیغات اسلامی حدود ۴/۷ درصد و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی حدود ۰/۸ درصد را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین سهم کلی سه دستگاه اصلی بخش فرهنگ و هنر از کل مصارف بودجه عمومی دولت معادل ۵۳,۸۴۴,۵۵۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۵۴۰۰ همت) در قانون بودجه ۱۴۰۴ بدین ترتیب است:

- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۱۴۱,۳۲۰,۰۰۰ میلیون ریال): ۰/۲۶ درصد،
- سازمان تبلیغات اسلامی (۶۲,۵۸۰,۰۰۰ میلیون ریال): ۰/۱۱ درصد،
- دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۰,۴۳۰,۰۰۰ میلیون ریال): ۰/۰۲ درصد.

۱. منظور از کل بودجه فرهنگی کشور در اینجا کل حوزه فرهنگی است که همه بخش‌های فرهنگ و هنر، رسانه و فضای مجازی، دین، ارشاد اسلامی و اوقاف، میراث فرهنگی، گردشگری و تربیت بدنی، آموزش و پرورش و آموزش عالی، تحقیقات و فناوری را شامل می‌شود. برآورد انجام شده (حدود ۱۳۰ همت) در گزارش منتشر شده درخصوص بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۴ در بخش فرهنگ و هنر (شماره مسلسل ۲۰۴۳۹) نیز درج شده است.

جدول ۶. اعتبارات مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر (اعتبارات اصلی موضوع جدول ۷) در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ و مقایسه آن با اعتبارات مصوب سال ۱۴۰۳ (ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه اصلی / اجرایی	هزینه‌های			تملك دارایی سرمایه‌ای			مجموع اعتبارات	
		مصوب ۱۴۰۳	مصوب ۱۴۰۴	درصد رشد	مصوب ۱۴۰۳	مصوب ۱۴۰۴	درصد رشد	مصوب ۱۴۰۳	مصوب ۱۴۰۴
۱۰۱۱۰۰	سازمان استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	۵,۸۲۷,۰۷۸	۷,۴۹۹,۴۰۰	+۲۸/۷	۹۵۶,۷۵۳	۱,۶۰۰,۰۰۰	+۶۷/۲	۶,۷۸۳,۸۳۱	۹,۰۹۹,۴۰۰
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۳,۵۰۱,۳۵۰	۵۰,۵۶۰,۰۰۰	+۵۰/۹	۸,۵۷۴,۶۷۱	۲۰,۳۶۸,۰۷۳	+۱۳۷/۵	۴۲,۰۷۶,۰۲۱	۷۰,۹۲۸,۰۷۳
۱۱۴۰۲۸	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۱۴,۰۵۹,۴۵۲	۱۹,۶۵۰,۰۰۰	+۳۹/۷	۱۴۹,۷۰۱	۴۰۰,۰۰۰	+۱۶۷/۲	۱۴,۲۰۹,۱۵۳	۲۰,۰۵۰,۰۰۰
۱۱۴۰۴۶	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی- حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	۵,۸۹۲,۴۱۸	۸,۴۰۰,۰۰۰	+۴۲/۵	۰	۰	-	۵,۸۹۲,۴۱۸	۸,۴۰۰,۰۰۰
۱۱۴۰۹۲	سازمان امور سینمایی و سمعی- بصری	۵,۴۲۴,۹۶۴	۶,۷۸۰,۰۰۰	+۲۴/۹	۲۶۶,۱۴۶	۳۰۶,۰۰۰	+۱۴/۹	۵,۶۹۱,۱۱۰	۷,۰۸۶,۰۰۰
۱۱۴۳۲۰	بنیاد سعدی	۷۱۵,۸۸۰	۹۸۵,۰۰۰	+۳۷/۶	۱۸,۹۰۷	۲۲,۰۰۰	+۱۶/۳	۷۳۴,۷۸۷	۱,۰۰۷,۰۰۰
۱۱۵۸۰۰	نهادهای کتابخانه‌های عمومی کشور	۷,۸۸۵,۴۸۶	۱۰,۴۲۰,۰۰۰	+۳۲/۱	۷۵۹,۴۷۲	۱,۰۳۵,۰۰۰	+۳۶/۲	۸,۶۴۴,۹۵۸	۱۱,۴۵۵,۰۰۰
۱۰۱۰۲۲	فرهنگستان زبان و ادب فارسی	۱,۴۷۷,۶۷۸	۱,۹۱۹,۵۹۸	+۲۹/۹	۵۵,۷۵۳	۶۸,۸۵۵	+۲۳/۵	۱,۵۳۳,۴۳۱	۱,۹۸۸,۴۵۳
۱۰۱۰۲۸	بنیاد ایران‌شناسی	۵۴۳,۶۶۱	۸۰۷,۰۷۶	+۴۸/۴	۷۷,۸۸۶	۱۰۰,۰۰۰	+۲۸/۴	۶۲۱,۵۴۷	۹۰۷,۰۷۶
۱۰۱۰۳۳	فرهنگستان هنر	۸۱۱,۰۷۴	۱,۰۷۰,۰۹۲	+۳۱/۹	۷۲,۶۵۰	۸۹,۷۲۳	+۲۳/۵	۸۸۳,۷۲۴	۱,۱۵۹,۸۱۵
۱۱۳۶۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۲,۲۳۰,۵۱۷	۲,۴۱۰,۴۰۰	+۸	۹,۲۴۹	۲۰۰,۰۰۰	+۲۰۶۲/۴	۲,۲۳۹,۷۶۶	۲,۶۱۰,۴۰۰
۱۱۳۶۰۱	خانه ملی گفت‌وگوی آزاد ^۱	-	۱۰۰,۰۰۰	-	-	۰	-	-	۱۰۰,۰۰۰
۱۱۵۶۰۰	حوزه هنری انقلاب اسلامی	۸,۱۷۴,۰۹۲	۱۳,۱۰۰,۰۰۰	+۶۰/۲	۹۸۵,۵۲۶	۱,۲۱۴,۰۰۰	+۲۳/۱	۹,۱۵۹,۶۱۸	۱۴,۳۱۴,۰۰۰
	مجموع	۸۶,۵۴۳,۶۵۰	۱۲۳,۷۰۱,۵۶۶	+۴۲/۹	۱۱,۹۲۶,۷۱۴	۲۵,۴۰۳,۶۵۱	+۱۱۳	۹۸,۴۷۰,۳۶۴	۱۴۹,۱۰۵,۲۱۷

مأخذ: نگارندگان.

۱. عنوان «خانه ملی گفت‌وگوی آزاد» برای اولین بار در قانون بودجه ۱۴۰۴ افزوده شده و در لایحه پیشنهادی دولت نیز نبوده است.

در قانون بودجه سال ۱۴۰۴، بیشترین افزایش اعتبار دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر، مربوط به «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» بوده که حدود ۶۸ درصد نسبت به مصوب سال ۱۴۰۳، در مجموع اعتبارات افزایش داشته است. در رتبه بعدی «حوزه هنری انقلاب اسلامی» با رشد حدود ۵۶ درصدی قرار دارد. کمترین میزان رشد اعتبارات نیز مربوط به «دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی» با رشد حدود ۱۷ درصد است. دستگاه‌های دیگر این بخش، حدوداً بین ۲۴ تا ۴۶ درصد رشد داشته‌اند که همگی از میانگین رشد مجموع اعتبارات (حدود ۵۱ درصد)، پایین‌تر است.

بالاترین افزایش درصد رشد اعتبارات هزینه‌ای با حدود ۶۰ درصد به ردیف «حوزه هنری انقلاب اسلامی» مربوط می‌شود و پس از آن ردیف‌های «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» و «بنیاد ایران‌شناسی» ۵۰ و ۴۸ درصد افزایش داشته‌اند. دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز با ۸ درصد، کمترین میزان رشد در اعتبارات هزینه‌ای را داشته است. رشد اعتبارات هزینه‌ای مابقی دستگاه‌ها در بازه حدودی ۲۵ تا ۴۳ درصد در نوسان است.

در بخش اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، بیشترین رشد به ترتیب متعلق به «دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی»، «سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی» و «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» است.

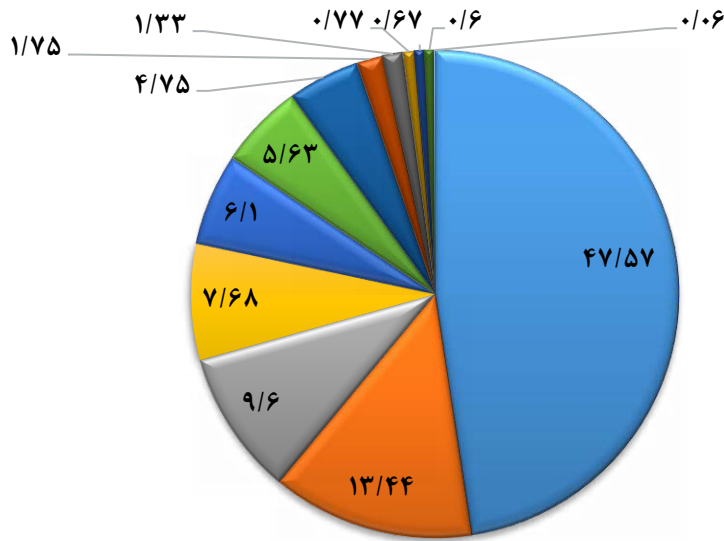
لازم به ذکر است؛ مجموع اعتبارات مصوب دستگاه‌های اصلی بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ معادل ۹۸,۴۷۰,۳۶۴ میلیون ریال (حدود ۹,۸۰۸ همت) بوده که در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به ۱۴۹,۱۰۵,۲۱۷ میلیون ریال (حدود ۱۵ همت) افزایش یافته و حدود ۵۱ درصد رشد پیدا کرده است.

سهام اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مهم دستگاه‌های اجرایی بخش فرهنگ و هنر (صرفاً جدول ۷ قانون بودجه) از کل بودجه مصوب این بخش (معادل ۱۴۹,۱۰۵,۲۱۷ میلیون ریال) در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به ترتیب به شرح زیر است:

۱. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۷۰,۹۲۸,۰۷۳ میلیون ریال): ۴۷/۵۷ درصد،
۲. سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی (۲۰,۰۵۰,۰۰۰ میلیون ریال): ۱۳/۴۴ درصد،
۳. حوزه هنری انقلاب اسلامی (۱۴,۳۱۴,۰۰۰ میلیون ریال): ۹/۶ درصد،
۴. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور (۱۱,۴۵۵,۰۰۰ میلیون ریال): ۷/۶۸ درصد،
۵. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران (۹,۰۹۹,۴۰۰ میلیون ریال): ۶/۱ درصد،
۶. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات (۸,۴۰۰,۰۰۰ میلیون ریال): ۵/۶۳ درصد،
۷. سازمان امور سینمایی و سمعی - بصری (۷,۰۸۶,۰۰۰ میلیون ریال): ۴/۷۵ درصد،
۸. دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (۲,۶۱۰,۴۰۰ میلیون ریال): ۱/۷۵ درصد،
۹. فرهنگستان زبان و ادب فارسی (۱,۹۸۸,۴۵۳ میلیون ریال): ۱/۳۳ درصد،
۱۰. فرهنگستان هنر (۱,۱۵۹,۸۱۵ میلیون ریال): ۰/۷۷ درصد،
۱۱. بنیاد سعدی (۱,۰۰۷,۰۰۰ میلیون ریال): ۰/۶۷ درصد،
۱۲. بنیاد ایران‌شناسی (۹۰۷,۰۷۶ میلیون ریال): ۰/۶ درصد،
۱۳. خانه ملی گفت‌وگوی آزاد (۱۰۰,۰۰۰ میلیون ریال): ۰/۰۶ درصد.

شکل ۳. نمودار سهم دستگاه‌های اجرایی مربوطه از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۴

- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
- حوزه هنری انقلاب اسلامی
- نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
- سازمان اسناد و کتابخانه ملی
- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات
- سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری
- دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
- فرهنگستان زبان و ادب فارسی
- فرهنگستان هنر

مأخذ: همان.

جدول ۷. سهم بخش فرهنگ و هنر از امور فرهنگی و منابع و بودجه عمومی در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ و مقایسه با قانون بودجه سال ۱۴۰۳ (میلیون ریال) [۱] و [۳]

عنوان	مصوب و قانون بودجه ۱۴۰۳	قانون بودجه ۱۴۰۴
بخش فرهنگ و هنر	۱۷۳,۵۲۰,۳۶۴	۲۰۳,۹۹۶,۳۸۷
جمع اعتبارات فرهنگ	۸۲۷,۴۱۹,۹۳۸	۱,۳۰۴,۹۷۰,۱۳۰
سهم بخش فرهنگ و هنر از جمع اعتبارات فرهنگ (درصد)	۲۰/۹۷	۱۵/۶۳
مصارف بودجه عمومی دولت	۲۸,۳۷۱,۴۰۰,۰۰۰	۵۳,۸۴۴,۵۵۰,۰۰۰
سهم بخش فرهنگ و هنر از مصارف بودجه عمومی دولت (درصد)	۰/۶۱	۰/۳۸

اعتبار بخش فرهنگ و هنر در مصوب بودجه سال ۱۴۰۳ معادل ۱۷۳,۵۲۰,۳۶۴ میلیون ریال (حدود ۱۷ همت) و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۲۱۶,۳۲۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲۱,۶ همت) بود که در قانون بودجه ۱۴۰۴ به ۲۰۳,۹۹۶,۳۸۷ میلیون ریال (حدود ۲۰ همت) تقلیل یافته است. به رغم افزایش اعتبار این بخش نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳، سهم آن از جمع اعتبارات فرهنگ از حدود ۳۰ درصد به حدود ۱۵/۶ درصد کاهش یافته است. همچنین اعتبارات کل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان دستگاه اصلی (همراه با دستگاه‌های تابعه)، در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ معادل ۹۵,۱۶۹,۴۶۴ میلیون ریال (حدود ۹,۵ همت) و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۱۳۷,۵۵۴,۴۸۳ میلیون ریال (حدود ۱۳,۷ همت) برآورد شده بود که در قانون معادل ۱۴۱,۳۲۴,۴۸۳ میلیون ریال (حدود ۱۴ همت) مصوب شده است. با این حال، سهم اعتبارات این وزارتخانه نیز از ۱۱/۵ درصد به ۱۰/۸ درصد نسبت به جمع اعتبارات فرهنگ رسیده است.

۲. جمع بندی

بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ نسبت به لایحه پیشنهادی، با وجود افزایش اعتبار دستگاه‌های اصلی، در مجموع حدود ۱/۲ همت کاهش پیدا کرده است که عمده کاهش اعتبار این بخش، به منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها (جدول ۱۴) مربوط می‌گردد. ردیف مذکور، به تنهایی در قانون ۱۴۰۴، نسبت به لایحه پیشنهادی حدود ۱/۴ همت کاهش داشته است؛ علاوه بر این به رغم افزایش اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه ۱۴۰۴ نسبت به مصوب ۱۴۰۳، سهم اعتبارات این بخش از جمع اعتبارات امور فرهنگ از حدود ۳۰ درصد به حدود ۶/۱۵ درصد کاهش یافته است. همچنین سهم مجموع اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان دستگاه اصلی، در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ از ۱۱/۵ درصد به ۱۰/۸۳ درصد نسبت به جمع اعتبارات فرهنگ رسیده است.

منابع و مآخذ

۱. قانون بودجه سال ۱۴۰۴.
۲. لایحه بودجه سال ۱۴۰۴.
۳. قانون بودجه سال ۱۴۰۳.

گزیده سیاستی

به رغم افزایش اعتبار بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه ۱۴۰۴ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳، سهم آن از سرجمع اعتبارات فرهنگ از حدود ۳۰ درصد به ۱۵/۶ درصد در قانون بودجه ۱۴۰۴ کاهش یافته است.

